

Státní okresní archiv Cheb

Zapf Georg

1882–[1937]

Inventář

EL NAD č.: 15

AP č.: 1583

PhDr. Jana Kolouchová

Cheb 2016

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	6
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	6
Seznam použitých pramenů a literatury	7
Přílohy:	
Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	8
Příloha č. 2: Pořádací schéma archivního fondu	9
Inventární seznam	10

I. Vývoj původce archiválií

Georg Zapf se narodil 30. srpna 1860 matce Marii Evě jako nemanželské dítě.¹ Většinu dětství prožil v domácnosti Josefa Bareuthera, za kterého se jeho matka 13. října 1872 provdala.² Rodina dále žila ve Školní ulici (dříve Schulgasse) č. p. 11. V letech 1880–1884 navštěvoval nižší gymnázium v Chebu.³ Vyšší gymnázium absolvoval na Malé Straně v Praze. V této době lze zaznamenat i jeho první literární počiny a veřejná vystoupení.

Vleklá nemoc jej však roku 1887 přinutila zanechat studií a vrátit se do svého rodiště. Po uzdravení měl v úmyslu věnovat se spisovatelské činnosti. Od roku 1888 působil jako hudební referent v Bayreuthu a kritik ve Františkových Lázních. Tímto směrem se ale dál nerozvíjel, jelikož jeho další kroky směřovaly do služeb c. k. rakouských státních drah, kde byl zpočátku přidělen na ředitelství v Innsbrucku a dále pak v Hohenemsu v Vorarlbersku a Lautrachu. V roce 1891 se stal celním deklarantem v Břežnici (Bregenz) a následujícího roku v Gollingu u Salcburku. Roku 1895 byl jmenován archivářem a knihovníkem na ředitelství drah v Innsbrucku. Svou kariéru zakončil jako přednosta stanice v Jablonci nad Nisou.⁴

Ve veřejném životě používal pseudonym Siegfried Reinhold. I během působení u c. k. rakouských drah veřejně vystupoval pod tímto jménem.⁵ Mezi jeho největší literární díla patří:

- *Betulus*, 1887
- *Fausts Jugend – Harte Lose, N.*, 1888
- *Im Fluge durch die deutsche Mekka*, 1888
- *Herrn von Rodenstein*, 1888
- *Ahasvers Tod*, 1889
- *Literaturgeschichte des Egerlandes*, 1890
- *Herrn von Rodenstein 2*, 1894
- *Historische Entwicklung und Bedeutung des österreichischen Staatsbeamtentums*, 1897

Svůj život ukončil roku 1937 sebevraždou.⁶

¹ Státní oblastní archiv v Plzni, *Sbirka matrik*, Cheb – sv. Mikuláš 41, fol. 3.

² Tamtéž, sv. Mikuláš 118, fol. 39.

³ Státní okresní archiv Cheb, fond *Gymnázium (německé)*, Cheb, ukn 47–50.

⁴ BRÜMMER, Franz. *Lexikon der deutschen Dichter und Prosaisten vom Beginn des 19. Jahrhunderts bis zur Gegenwart VIII*. Leipzig : Philipp Reclam jun., 1913, s. 65.

⁵ WEINMANN, Josef. *Egerländer Biografisches Lexikon mit ausgewählten Personen aus dem ehemaligen Reg.-Bez. Eger II*. Bayreuth : Verlagsgesellschaft m.b.H., 1987, s. 333.

⁶ Tamtéž.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Písemnosti archivního fondu Zapf Georg byly nalezeny bez záznamu o převzetí. Oficiálně byly v SOkA Cheb zaevidovány 23. dubna 1993 pod přírůstkovým číslem 708.

O stavu písemností před převzetím do archivu nelze zjistit žádné konkrétní informace.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond Zapf Georg je torzovitého charakteru a obsahuje archiválie z let 1882–[1937].

Před zpracováním se v SOkA Cheb nacházel archivní fond o rozsahu jednoho kartonu, který podle inventárního soupisu vypracovaného v roce 1958 Jaroslavem Slavíkem obsahoval materiály z let 1867–1906. V roce 1992 revidovaly fond archivářky Marie Bortelová a Dana Václavů a původní inventární soupis byl přepsán ve formě inventáře.

Jednalo se však pouze o jednoduchý soupis obsahu kartonu – rukopisy, opisy, výpisy, výstřížky z novin a publikaci.

Původní inventární soupis i jeho revidovaná verze vykazovaly četné nepřesnosti. Reflektovaly pouze 12 inventárních čísel bez přesného časového vymezení a jejich pojmenování neodpovídalo skutečnému obsahu archiválií. Z výše uvedených důvodů bylo tedy roku 2014 přistoupeno k novému zpracování.

Při zpracování byla zohledněna stávající literatura k pořádání osobních fondů. Archivní fond je tvořen jednou skupinou, která je dále tematicky roztríděna podle Pracovního schématu pro pořádání osobních pozůstalostí (Interní směrnice ÚA ČSAV z 26. února 1980). Dále byl použit Metodický pokyn ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. března 2010, č. j. SOAP/006-0767/2010 včetně dodatku platného od 15. července 2014, č. j. SOAP/006-1300/2014 a současně byla zohledněna Základní pravidla pro zpracování archiválií kolektivu pracovníků pod vedením Michala Wannera z roku 2012. Přestože bylo použito obecně vžitě pořádací schéma, u osobních fondů je nezbytně nutné posuzovat každý celek individuálně a respektovat rozmanitost dochovaných archiválií.

Díky evidenci samotného původce archivního fondu byly archiválie seřazeny chronologicky. Nicméně u některých inventárních čísel nebylo možné určit přesné datum vzniku, a proto je vždy uvedeno pouze přibližné datování. Konkrétně se jedná o inv. č. 7, 12–

14, 18–20, 24–30 a 53–54. Souhrnně lze říci, že se přibližná datace objevuje v literárních pracích, zprávách, pomocném studijním a přípravném materiálu, opisech a výpisech a variích. V případě inv. č. 7 – Zapf, Georg, Die Ostereier, inv. č. 12 – Zapf, Georg, Strass- Konzert in Gablonz, inv. č. 13 – Zapf, Georg, Theater un Variete Bodenbach, inv. č. 18 – Dějiny Děčína, inv. č. 19 – Dialekty, inv. č. 20 – Torza rukopisů, inv. č. 24 – Amarantes, Historische Nachricht von des löblichen Hirten- und Blumen Ordens an der Pegnitz 1744, inv. č. 25 – Feimut, Die Erlösung, inv. č. 26 – Köferl, Josef, Morgen im Wald, inv. č. 27 – Köferl, Josef, Zuruf, inv. č. 28 – Köhler, Die Tillenhort, inv. č. 29 – Ohorn, Anton, Der verwunschene Bauer, inv. č. 30 – Schön, Joh. B., Waldfräuleins Kirchweihkuchen, inv. č. 53 – Meine Muttersprache a inv. č. 54 – Spervogl byla datace archiválií vymezena léty 1882 a 1937. Spodní hranice byla dána rokem, kdy započal se shromažďováním pomocného materiálu. Žádné dochované archiválie nenasvědčují tomu, že by tvořil před tímto datem. Horní ohraničení časového rozsahu fondu představuje rok 1937 – tedy rok úmrtí původce archivního fondu. Bližší informace bylo možné zjistit jen v případě inv. č. 14 – Zapf, Georg, Der Trompeter von Säkkingen. Jelikož se jedná o zprávu z představení, byla spodní hranice určena rokem 1884, kdy byla hra uveřejněna. Nicméně se mohlo jednat o kteroukoliv reprízu.

Při zpracování archivního fondu Zapf Georg (EL NAD 15) bylo zjištěno, že se zde nacházejí písemnosti jiného původce. V rámci vnitřních změn byl přeřazen tisk do knihovny Státního okresního archivu Cheb:

- Knihovna Státního okresního archivu Cheb, Úřední záznam č. 141/2014 ze dne 6. srpna 2014, č. j. SOAP/020-0769/2014. Jednalo se o jeden tisk (0,01 bm) – Glückselig, Legis, Denkwürdigkeiten des Grafenhausens Thun-Hohenstein, 1867

Při zpracování nebyly vyřazeny žádné jednotliviny nearchivní povahy. Původní rozsah archivního fondu EL NAD 15 byl 0,12 bm. Po zpracování měří archivní fond Zapf Georg 0,14 bm. Nárůst 0,02 bm byl způsoben přemanipulováním archivního materiálu a řádným uložením. Původní evidenční jednotky byly upřesněny na 18 rukopisů a jeden karton. Kvůli charakteru pořádku archivního fondu jsou evidenční jednotky řazeny za sebou podle inventárního seznamu. Z uvedeného důvodu jsou rkp 1–18 uloženy v kar 1. Z 12 položek vzniklo novým uspořádáním 55 inventárních čísel.

Není známo, že by se archiválie vztahující se k původci fondu či z jeho činnosti nacházely v jiných fondech, archivech či institucích.

Po jazykové stránce je archivní fond německý. Inv. č. 11 – Zapf, Georg: Wöi da Knuabldaischl und sein Bivakathl af Pragh gsarn is a inv. č. 41 – „Alladahand eghalanda G'sangia,“ Planer Bezirks-blatt, ze dne 3. 3. 1906 jsou psány egerlandštinou. Fyzický stav

téměř všech archiválií je dobrý, výjimku představuje pouze inv. č. 21 – Reinhold, Siegfried, Ahasvers Tod, které je velmi křehké a poškozené prachem. Stejně poškození vykazuje i inv. č. 53 – Meine Muttersprache.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archiválie vztahující se k osobě Georga Zapfa lze hodnotit jako torzovité. Inventarizovaný archivní fond poskytuje informace převážně o pracovním působení původce. Z tohoto ohledu je nutné vyzdvihnout populárně vědecké práce (inv. č. 1–6), které se dochovaly ve formě rukopisů, stejně jako práce literární (inv. č. 7–11). Díky studijnímu a pomocnému materiálu lze rekonstruovat autorovy myšlenkové pochody a postupy při psaní literárních děl.

K hlubšímu studiu osobnosti Georga Zapfa a jeho díla bude potřeba využít i archiválie uložené v dalších archivních fondech. Pro získání komplexního pohledu na problematiku by bylo zapotřebí nahlédnout také do fondu Archiv města Cheb (EL NAD 1).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Ve Státním okresním archivu Cheb archivní fond Zapf Georg v květnu 2014 uspořádala a archivní pomůcku v srpnu 2014 sestavila Jana Kolouchová.

Cheb, 13. září 2016

PhDr. Jana Kolouchová

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny

SOA v Plzni, *Sbírka matrik*, Cheb – sv. Mikuláš 41.

SOKA Cheb, fond *Archiv města Cheb*, EL NAD 1.

SOKA Cheb, fond *Gymnázium (německé), Cheb*, EL NAD 476.

Literatura

BRÜMMER, Franz. *Lexikon der deutschen Dichter und Prosaisten vom Beginn des 19. Jahrhunderts bis zur Gegenwart VIII*. Leipzig : Philipp Reclam jun., 1913, s. 65.

EDEREROVÁ, Radka – PODANÝ, Václav. K problematice osobních archivních fondů. *Sborník archivních prací*, 1984, č. 34, s. 310–350.

HANZAL, Josef. Moderní osobní a rodinné archivy. *Slovenská archivistika*, 1975, č. 10, s. 67–82.

Interní směrnice ÚA ČSAV, ze dne 26. února 1980.

LEVORA, Jan. K otázce hodnocení a třídění písemných pozůstalostí. *Archivní zprávy ČSAV*, 1972/3, s. 20–38.

WANNER, Michal a kol. *Základní pravidla pro zpracování archiválií*. Praha : Odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra, 2012.

WEINMANN, Josef. *Egerländer Biografisches Lexikon mit ausgewählten Personen aus dem ehemaligen Reg.-Bez. Eger II*. Bayreuth : Verlagsgesellschaft m.b.H., 1987.

WURMOVÁ, Milada. Inventarizace a katalogizace písemných pozůstalostí ve státních archivech. *Archivní časopis*, 1973, č. 23, s. 206–121.

TÁŽ. Z problematiky písemných pozůstalostí. *Archivní časopis*, 1959, č. 9, s. 14–24.

Příloha č. 1

Seznam použitých zkratek

AČ	Archivní časopis
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
ev. jedn.	evidenční jednotka
fol.	folio
inv. č.	inventární číslo
kar	kartony
rkp	rukopisy
s.	strana
SOA	Státní oblastní archiv
SOkA	Státní okresní archiv
ÚA ČSAV	Ústřední archiv Československé akademie věd
ukn	úřední knihy

Příloha č. 2

Pořádací schéma archivního fondu

VĚDECKÁ, ODBORNÁ A LITERÁRNÍ ČINNOST	inv. č.
a) populárně vědecké práce	1–6
b) literární práce	7–11
c) zprávy	12–14
d) proslovy	15
e) pomocný studijní a přípravný materiál	16–22
f) opisy a výpisy	23–34
g) sbírka novinových článků	35–52
h) varia	53–55

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

VĚDECKÁ, ODBORNÁ A LITERÁRNÍ ČINNOST

a) populárně vědecké práce

1	Zapf, Georg: Das Naturbild im tiroler Volksliede. Technik des tiroler Volksliedes (Obraz přírody v tyrolské lidové písni. Technika tyrolské lidové písňě)	1894–1895	rkp 1
2	Zapf, Georg: Das Naturbild im Volksliede der Tiroler. Ein Beitrag zur heimischen Literatur (Obraz přírody v tyrolské lidové písni. Příspěvek k místní literatuře)	1895	rkp 2
3	Zapf, Georg: Felix Müller	1898	rkp 3
4	Zapf, Georg: Dramatische Poesie (Dramatická poezie)	1905	rkp 4
5	Zapf, Georg: Schiller in der Instrumentalmusik (Schiller v instrumentální hudbě)	1905	rkp 5
6	Zapf, Georg: Konzert der altkatholischen Kirchenchöre Warnsdorf und Gablonz (Koncert starokatolických kostelních chórů Varnsdorf a Jablonec)	1908	rkp 6

b) literární práce

7	Zapf, Georg: Die Ostereier (Velikonoční vejce)	[1882]–[1937]	rkp 7
8	Reinhold, Siegfried: Ahasvers Tod (Ahasverova smrt)	1885	rkp 8
9	Zapf, Georg: Bodenbacher Idyllen (Podmokelské idyly)	1892	rkp 9
10	Zapf, Georg: Weber (Tkadlec)	1894	rkp 10
11	Zapf, Georg: Wöi da Knuabldaischl und seina Bivakathl af Pragh gsarn is	1895	rkp 11

c) zprávy

12	Zapf, Georg: Strauss- Konzert in Gablonz (Straussův koncert v Jablonci)	[1882]–[1937]	rkp 12
----	---	---------------	--------

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
13	Zapf, Georg: Theater und Variete Bodenbach (Divadlo a varieté Podmokly)	[1882]–[1937]	rkp 13
14	Zapf, Georg: Der Trompeter von Säkkingen (Trumpe- tista ze Säkkingenu)	[1884]–[1937]	rkp 14
d) proslovy			
15	Zapf, Georg: Festgruss „Heil Gablonz“ (Slavnostní pozdravení „Bud’ zdráv Jablonci“)	1897	rkp 15
e) pomocný studijní a přípravný materiál			
16	Osobnosti	1882–1906	kar 1
17	Poznámky a citace	1882–1906	kar 1
18	Dějiny Děčína	[1882]–[1937]	kar 1
19	Dialekty	[1882]–[1937]	kar 1
20	Torza rukopisů	[1882]–[1937]	kar 1
21	Reinhold, Siegfried, Ahasvers Tod	1884–1885	kar 1
22	Pověsti Chebska	1892	kar 1
f) opisy a výpisy			
23	Codex Teplensis	1882	kar 1
24	Amarantes: Historische Nachricht von des löblichen Hirten- und Blumen Ordens an der Pegnitz 1744	[1882]–[1937]	kar 1
25	Freimut: Die Erlösung	[1882]–[1937]	kar 1
26	Köferl, Josef: Morgen im Wald	[1882]–[1937]	kar 1
27	Köferl, Josef: Zuruf	[1882]–[1937]	kar 1
28	Köhler: Der Tillenhort	[1882]–[1937]	kar 1
29	Ohorn, Anton: Der verwunschene Bauer	[1882]–[1937]	kar 1
30	Schön, Joh. B.: Waldfräuleins Kirchweihkuchen	[1882]–[1937]	kar 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
31	Haupt, Herman: Der waldensische Ursprung des Codex Teplensis	1886	kar 1
32	Zedwitz, Clemens: Básně	1889	kar 1
33	Wilhelm, Franz: Aberglauben und Volksbrauch im Karlsbad-Duppauer Gelände	1891	kar 1
34	Wolkan, Rudolf: Geschichte der deutschen Literatur in Böhmen bis zum Ausgange des 16. Jahrhunderts	1894	kar 1
g) sbírka novinových výstřížků			
35	Schön, Joh. B.: Die Geschichte von den Fliegen (Dějiny létání)	1882	kar 1
36	Schön, Joh. B.: Elegie auf Richard Wagners Tod (Elegie na smrt Richarda Wagnera)	1883	kar 1
37	Urban, M.: Eine Wasserkur zu Königswart (Vodní kúra v Lázních Kynžvart)	1896	kar 1
38	Schön, Joh. B.: Epitaphium dem Andenken der seligen Prinzessin Christiane zu Windisch-Grätz (Vzpomínkový epitaf zesnulé princezny Kristýny Windischgrätzové)	1897	kar 1
39	Sabathil, Rudolf: Egerländer Märche (Chebské pohádky)	1902	kar 1
40	Schön, Joh. B.: Festgedicht zur Feier silbernen Hochzeit des durchlauchtigsten Fürstenpaares Alfred und Gabriele zu Windisch-Grätz am 18. Juni 1902 (Oslavná báseň u příležitosti oslav stříbrné svatby nejjasnějšího knížecího páru Alfreda a Gabriely Windischgrätzové)	1902	kar 1
41	„Alladahand eghalanda G'sangia,“ Planer Bezirksblatt, ze dne 3. 3. 1906	1906	kar 1
42	Swoboda, Heinrich: Erklärung (Vysvětlení), Planer Bezirksblatt, ze dne 4. 9. 1906	1906	kar 1
43	Zur „Musikausstellung“ in Reichenberg (K „hudební výstavě“ v Liberci), Planer Bezirksblatt, ze dne 8. 9. 1906	1906	kar 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
44	Deutschböhmisches Musikausstellung in Reichenberg (Německočeská hudební výstava v Liberci), Planer Bezirksblatt, ze dne 15. 9. 1906	1906	kar 1
45	Abt Reitenberger von Tepl (Opat Reitenberger z Teplé), Marienbader Nachrichten, ze dne 22. 9. 1906	1906	kar 1
46	Urban, M.: Eger im Jahre 1848 (Cheb v roce 1848) (9 ks)	1906	kar 1
47	Für die Swoboda- Gedächtnisstiftung (Pamětní dar Swobodovi)	1906	kar 1
48	Maria Maximiliana Gräfin von Sinzendorf (Marie Maximiliana hraběnka ze Sinzendorfu) (12 ks)	1906	kar 1
49	Urban, M.: Ein Märchen aus der Vergangenheit der Tillnstadt (Pohádka z minulosti Dyleně) (3 ks)	1906	kar 1
50	Urban, M.: Die Schweden und Kaiserlichen im westlichen Böhmen im Jahre 1647 (Švédí a císařští v západních Čechách v roce 1647) (4 ks)	1906	kar 1
51	Zur Dekorierung des Bürgermeisters (K dekorování starosty)	1906	kar 1
52	Urban, M.: Zur Kulturgaschichte der Stadt Plan (Ke kulturním dějinám města Planá)	1906	kar 1

h) varia

53	Hudebniny: Meine Muttersprache	[1882]–[1937]	rkp 16
54	Spervogl	[1882]–[1937]	rkp 17
55	Volkslieder der Karlsbader Landschaft	1906	rkp 18

Název archivní pomůcky: Zapf Georg

Značka archivního fondu: Zapf - Cheb

Časové rozmezí: 1882–[1937]

Počet evidenčních jednotek: 19 (18 rukopisů, 1 karton)

Počet inventárních jednotek: 55

Rozsah v bm: 0,14

Stav ke dni: 13. 9. 2016

Zpracovatel archivního fondu: PhDr. Jana Kolouchová

Zpracovatel archivní pomůcky: PhDr. Jana Kolouchová

Počet stran: 15

Počet exemplářů: 5

Schválil: Mgr. Karel Halla
dne 13. 9. 2016–čj. SOAP/020-0612/2016